

**УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ УЖГОРОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
УЖГОРОДСЬКА ПОЧАТКОВА ШКОЛА №6
УЖГОРОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

НАКАЗ

від _____

м. Ужгород

№ _____

**Про організацію роботи
з питань протидії насильству та булінгу**

Концепцією Нової української школи передбачено формування ціннісного ставлення і судження у школярів, вміння вибудовувати доброзичливі і толерантні стосунки із учасниками освітнього процесу. Закон України «Про освіту», зокрема статтею 53, визначено право здобувачів освіти на захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачів освіти. Законом України від 18.12.2018 № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» внесено зміни до Закону України «Про освіту», якими визначено поняття булінгу (цькування), його типових ознак. Наказом Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 р. за № 111/34394, затверджено Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядок застосування заходів виховного впливу. На підставі вищезазначених нормативно-правових актів та з метою попередження поширення негативних явищ в учнівському середовищі, запобігання та протидії насильству та булінгу

НАКАЗУЮ:

1. Призначити відповідальною особою за проведення з учасниками освітнього процесу виховної роботи із запобігання домашньому насильству та булінгу Дутко Світлану Ласлівну, заступника директора з навчально-виховної роботи.
2. Відповідальною особою за прийом і реєстрацію заяв про випадки булінгу (цькування) призначити Кайло Ганну Павлівну, секретаря-друкарку школи.
3. Затвердити Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поведженню з дітьми в Ужгородській початковій школі № 6 (Додаток 1).

4. Затвердити план заходів спрямованих на запобігання та протидію насильству, булінгу (цькуванню) у 2025/2026 н.р., схваленого педагогічною радою 2 січня 2026 року (протокол № 1) (Додаток 2).
5. Затвердити Порядок подання та розгляду заяв про випадки булінгу в закладі від батьків учнів, їх законних представників, інших осіб (Додаток 3).
6. Затвердити Порядок реагування на доведені випадки булінгу у закладі та відповідальність осіб, причетних до булінгу (Додаток 4).
7. Створити комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) у школі та затвердити її склад (Додаток 5).
8. Затвердити алгоритм дій суб'єктів освітнього процесу у випадку булінгу у закладі освіти (Додаток 6).
9. Затвердити Правила поведінки здобувачів освіти у школі (Додаток 7).
10. Затверджені цим наказом локальні нормативні документи оприлюднити на офіційному вебсайті закладу.
11. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор школи

Тетяна БАЩАК

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання і протидію насильству та
жорстокому поводженню з дітьми
в Ужгородській початковій школі № 6
Ужгородської міської ради Закарпатської області

1. Загальні положення

Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в Ужгородській початковій школі № 6 (далі – Положення) Положення регулює питання організації захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження в закладі освіти . Положення розроблено відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми» якими були внесені зміни до Законів України «Про охорону дитинства», «Про освіту» статті 25, 26.

1.1.Основні терміни:

Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Насильство – це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю.

Домашнє насильство – діяння фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають чи проживали однією сім'єю, але не перебувають чи не перебували у родинних відносинах чи у

шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає або проживала особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, а також погрози вчинення таких діянь.

Види насильства :

економічне насильство - форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

психологічне насильство - форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

сексуальне насильство - форма домашнього насильства, що включає будь які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

фізичне насильство - форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Булінг (цькування) - тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Види булінгу (цькування):

фізичне насильство (тілесні ушкодження, які завдають болю, призводять до порушень психічного та фізичного здоров'я, чи навіть смерті; це

штовханьня і смикання; удари, стусани, побиття; знущання, викручування рук; жбурляння предметів; спроби задушити);

психологічне насильство (тиск на психіку іншої людини, який проявляється у нанесенні словесних образ, погроз, залякуванні, переслідуванні);

економічне (крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей);

сексуальне (у випадках булінгу: принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти);

кібербулінг (приниження за допомогою мобільних телефонів, Інтернету, інших електронних пристроїв).

1.2. Основні завдання щодо захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження в закладах освіти:

- здійснення аналізу ситуації у закладі освіти (фізичного та емоційно психологічного середовища);
- вироблення офіційної позиції закладу освіти щодо усіх форм насильства та інформування про неї всіх учасників освітнього процесу;
- розроблення правил поведінки для всіх учасників освітнього процесу – учнів, батьків, вчителів та інформування про них;
- визначення обов'язків та відповідальності учасників освітнього процесу щодо створення та дотримання безпечної поведінки в закладі освіти;
- здійснення інформування (на сайті закладу освіти, шкільних стендах) про цілодобові телефони довіри з питань допомоги жертвам насилля у школі та сім'ї; Національної гарячої лінії з питань запобігання насильству, Національної дитячої «гарячої лінії»;
- обов'язкове інформування відповідних органів про випадки, або підозри щодо форм насильства та експлуатації;
- взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання всіх видів насильства відповідно до чинного законодавства.

1.2.1. Керівник або уповноважена особа (уповноважена особа – призначається наказом керівника) закладу:

- організовує початкове та періодичне інформування, бесіду для всіх працівників закладу про захист дітей від усіх форм насильства та жорстокого поводження, експлуатації та найгірших форм дитячої праці;
- сприяє створенню безпечного освітнього середовища в закладі освіти та вживає заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які стали жертвами насильства, вчинили булінг (цькування), стали його свідками або постраждали від булінгу/насильства;
- здійснює контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію насильству та булінгу (цькуванню) в закладі освіти;

- проводить інформаційно-просвітницькі заходи з учасниками освітнього процесу з питань запобігання та протидії насильству/булінгу;
- створює наказом комісію по розгляду звернень та скарг щодо випадків булінгу та домашнього насильства, до складу якої включає працівника ювенальної превенції.

1.2.2. Комісія по розгляду звернень та скарг щодо випадків булінгу та домашнього насильства надалі (комісія):

Комісія працює відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Про деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти». Розглядає заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видає рішення про проведення розслідування; скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та відповідних заходів реагування.

Забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування)/насильства.

Повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування)/насильства у закладі освіти (відповідальність за неповідомлення про факт булінгу/насильства лежить на керівникові закладу).

1.2.3. Психологічна служба (психолог, соціальний педагог):

- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг/насильство, стали його свідками або постраждали від булінгу/насильства, веде облік випадків та оформлення документації, згідно цього Положення;
- відповідає за реалізацію просвітницького напрямку всіх учасників освітнього процесу шляхом організації тематичних заходів, бесід, консультацій з метою формування навичок толерантної та ненасильницької поведінки, спілкування та взаємодії.

1.2.4. Педагогічні та інші працівники закладу освіти:

- забезпечують здобувачам освіти захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю;
- повідомляють директора/уповноважену особу про факти насильства та булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб; -

сприяють у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування) та насильства;

- виконують рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків насильства та булінгу (цькування) у закладі освіти.

2. Права та обов'язки учасників освітнього процесу.

2.1. Здобувачі освіти мають право на:

- якісні освітні послуги;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;
- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти;
- безпечні та нешкідливі умови навчання і праці;
- повагу людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти;
- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від насильства та булінгу (цькування), стала його свідком або вчинила булінг (цькування).

2.2. Здобувачі освіти зобов'язані:

- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- дотримуватися правил для учнів;
- повідомляти адміністрацію закладу освіти про факти булінгу (цькування) та насильства стосовно здобувачів освіти, педагогічних, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

2.3. Працівники, які залучаються до освітнього процесу:

Мають право на:

- захист професійної честі і гідності;

- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

2.4.Зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності дотримуватись Конституції та законів України;
- формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачів освіти;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки;
- повідомляти директора про факти всіх форм насильства стосовно здобувачів освіти, педагогічних, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).

2.5. Батьки здобувачів освіти:

мають право:

- отримувати інформацію про діяльність закладу освіти, у тому числі - щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування);
- про результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності;
- подавати заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;
- вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

Зобов'язані:

- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;
- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;
- формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- сприяти у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування);
- виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) та інше, що сприятиме покращенню виправлення ситуації, що призвела до булінгу.

3. Взаємодія з установами, які здійснюють заходи у сфері запобігання та захисту від різних форм насильства та жорстокого поведіння в закладах освіти

- 3.1. Налагодження співпраці із службою у справах дітей, центром соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій.
- 3.2. Розроблення спільних планів роботи з проведення превентивних інформаційно-просвітницьких заходів з усіма учасниками освітнього процесу з питань запобігання та протидії насильству та булінгу (цькування).
- 3.3. Участь представників інших установ у професійному інформуванні усіх учасників освітнього процесу щодо запобігання насильству та булінгу (цькування).
- 3.4. Залучення представників служби у справах дітей, центрів соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій до розгляду звернень, заяв всіх видів насильства та булінгу (цькування).

4. Прикінцеві положення

- 4.1. Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поведінню з дітьми в Ужгородській початковій школі № 6 затверджується наказом керівника закладу освіти і є обов'язковими до виконання усіма учасниками освітнього процесу.

4.2. Учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з порядком захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження в Ужгородській початковій школі № 6.

Додаток 2
до наказу № _____ від _____

Затверджено рішенням педради
(протокол № 1 від 02.01.2026 р.)

ПЛАН
заходів, спрямованих на запобігання
та протидію насильству (булінгу, цькуванню)
у 2025/2026 навчальному році

№	Заходи	Терміни виконання	Відповідальний
Нормативно-правове та інформаційне забезпечення попередження насильства та булінгу (цькування)			
1	Підготовка наказу «Про роботу щодо запобігання булінгу (цькування) у закладі освіти»	січень	С. Дутко
2	Підготовка наказу «Про створення комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти»	січень	Т. Бащак
3	Затвердження плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькування) у 2025/2026 н.р.	січень	Т. Бащак
4	Наради з питань профілактики булінгу (цькування) з педагогічними працівниками.	січень-травень	Т. Бащак
5.	Оприлюднення інформації про профілактику булінгу (цькування) на сайті закладу освіти	лютий	С. Дутко
6.	Моніторинг діяльності закладу щодо інформаційної роботи з попередження та профілактики булінгу (цькування)	березень	С. Дутко
7.	Обговорення питань з профілактики булінгу (цькування) в учнівському	лютий – квітень	Адміністрація, класні керівники

	колективі на загальношкільних та класних батьківських зборах.		
Робота з працівниками закладу освіти			
8.	Проведення навчальних та практичних занять з педагогічними працівниками щодо запобігання булінгу (цькування) та заходів реагування на них	весняні канікули	Практичний психолог
9.	Консультування класоводів у разі виникнення проблемних ситуацій	упродовж навчального року	Адміністрація школи
Робота із здобувачами освіти			
10.	Проведення занять з розвитку навичок спілкування та мирного вирішення конфліктів	упродовж року	Класовиди
11.	Проведення ранкових зустрічей («Ранкових коло») з метою формування навичок дружних стосунків у класному колективі	упродовж року	Класовиди
12.	Перегляд відеопрезентацій «Булінг в школі. Як його розпізнати?», «Кібергбулінг або агресія в інтернеті. Спосіб розпізнання і захист дитини».	упродовж року	Класовиди
13.	Вивчення мікроклімату у класних колективах. Виготовлення листівок «Не стань жертвою булінгу!»	квітень	Практичний психолог, класоводи
14.	Виставка малюнків «Булінгу - НІ»	травень	Класоводи
15.	Бібліотечні уроки, виставки літератури, бесіди «Ми – проти булінгу».	упродовж року	Г. Табакович
Робота з батьками			
16.	Тематичні батьківські збори «Протидія булінгу (цькуванню)	упродовж року/за	Адміністрація школи, класоводи

	в учнівському середовищі»	потреби	
17.	Тематичні батьківські збори в класах «Безпечна поведінка дітей в мережі Інтернет», «Булінг та кібербулінг»	упродовж року	Класоводи
18.	Проведення консультацій з питань взаємин батьків з дітьми	упродовж року/за потреби	Практичний психолог, класоводи
19.	Консультування батьків щодо захисту прав та інтересів дітей	за потреби	Адміністрація, класоводи
Моніторинг освітнього середовища закладу освіти			
20.	Анонімне анкетування батьків про безпеку в закладі освіти	лютий	Адміністрація, практичний психолог
21.	Діагностика стосунків у закладі освіти. Анкетування вчителів.	квітень	Адміністрація, практичний психолог
33.	Підготовка звіту про виконання плану заходів із запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти	червень	С. Дутко

ПОРЯДОК
подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки
булінгу (цькування)
Загальні питання

1. Цей Порядок розроблено відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)».
2. Цей Порядок визначає процедуру подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькуванню).
3. Заявниками можуть бути здобувачі освіти, їх батьки/законні представники, працівники та педагогічні працівники закладу та інші особи.
4. Заявник забезпечує достовірність та повноту наданої інформації.
5. У цьому Порядку терміни вживаються у таких значеннях:

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Подання заяви про випадки булінгу (цькуванню)

1. Працівники та педагогічні працівники, батьки та інші учасники освітнього процесу, яким стало відомо про випадки булінгу (цькування), учасниками або свідками якого стали, або підозрюють його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб зобов'язані повідомляти керівнику закладу.
2. Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу (цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв про випадки булінгу (цькування) (далі – Заява).
3. Заяви, що надійшли на електронну пошту закладу отримує секретар-друкарка, яка зобов'язана терміново повідомити керівника закладу та відповідальну особу.
4. Прийом та реєстрацію поданих Заяв здійснює відповідальна особа, а в разі її відсутності – керівник закладу або його заступник.

5. Заяви реєструються в окремому журналі реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування).
6. Форма та примірний зміст Заяви оприлюднюється на офіційному вебсайті закладу.
7. Датою подання заяв є дата їх прийняття.
8. Розгляд Заяв здійснює керівник закладу з дотриманням конфіденційності.

Відповідальна особа

1. Відповідальною особою призначається працівник закладу освіти з числа педагогічних працівників.
2. До функцій відповідальної особи відноситься прийом та реєстрація Заяв, повідомлення керівника закладу.
3. Відповідальна особа призначається наказом керівника закладу.
4. Інформація про відповідальну особу та її контактний телефон оприлюднюється на офіційному вебсайті закладу.

Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування)

1. Склад комісії затверджується наказом директора школи.
2. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.
3. Склад комісії формується з урахуванням основних завдань комісії.
4. Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів.
5. До складу комісії можуть входити педагогічні працівники, у тому числі практичний психолог і соціальний педагог (за наявності), представники служби у справах дітей, центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, а також ювенальної превенції національної поліції.
6. Формою роботи комісії є засідання.
7. До участі в засіданні комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники малолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування).
8. Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.
9. Метою діяльності комісії є припинення випадку булінгу (цькування) в школі; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у класі, де стався випадок булінгу (цькування) чи школі; з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.
10. Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних».
11. Якщо Комісія визначила що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, то

керівник закладу освіти зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей.

12. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що керівник закладу освіти має повідомити постраждалого.

13. Рішення Комісії приймаються більшістю її членів та реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

14. Потерпілий чи його/її представник можуть звертатися відразу до уповноважених органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та службу у справах дітей з повідомленням про випадки булінгу (цькування).

Терміни подання та розгляду Заяв

1. Заявники зобов'язані терміново повідомляти керівнику закладу про випадки булінгу (цькування), а також подати Заяву (зразок додається).

2. Рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб видається протягом 1 робочого дня з дати подання Заяви.

3. Уповноважені особи призначаються з числа членів комісії з розгляду випадків булінгу (цькування).

3. Розслідування випадків булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється протягом 3 робочих днів з дати видання рішення про проведення розслідування.

4. За результатами розслідування протягом 1 робочого дня, але не пізніше чим через 3 робочих дні після отримання Заяви (повідомлення) скликається засідання Комісії.

5. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії.

6. Строк розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в школі та виконання нею своїх завдань не має перевищувати 10 робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення директором школи.

Додаток до Порядку подання та розгляду заяв про випадки булінгу

Зразок заяви про випадок булінгу (цькування)

Директору Ужгородської початкової
школи № 6 Ужгородської міської ради
Тетяні БАЩАК

_____

(прізвище, ім'я, по батькові заявника)

_____

(адреса фактичного місця проживання)

_____

(контактний телефон)

_____

(адреса електронної пошти)

ЗАЯВА

Повідомляю, що моя дитина _____
піддається знущанням (систематичному цькуванню, приниженню, образам тощо).

_____

(опис ситуації та конкретних фактів)

Прошу провести розслідування ситуації, що склалася.

_____

(дата)

_____

(підпис)

Положення про порядок реагування на випадки булінгу (цькування)

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм реагування на випадки булінгу (цькування) в Ужгородській початковій школі № 6 Ужгородської міської ради Закарпатської області.

2. Терміни, використані у цьому Порядку, вживаються у таких значеннях:

- **кривдник (булер)** - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;
- **потерпілий (жертва булінгу)** - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);
- **спостерігачі** - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);
- **сторони булінгу (цькування)** - безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про освіту», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

3. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в закладі освіти, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
- неврівноважена поведінка;
- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
- різка зміна звичної для дитини поведінки;
- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
- відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;
- занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- схильність до пропуску навчальних занять;
- відмова відвідувати заклад освіти з посиланням на погане самопочуття;
- депресивні стани;
- аутоагресія (самоушкодження);
- суїцидальні прояви;
- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- намагання приховати травми та обставини їх отримання;
- скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття;

- пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей;

- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту.

4. До булінгу (цькування) в закладі освіти належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, їдальнею тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організуються за згодою керівника закладу освіти, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;

- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;

- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;

- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;

- інші правопорушення насильницького характеру.

5. Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в закладах освіти (далі - суб'єкти реагування) є:

- служба освітнього омбудсмена;

- служби у справах дітей;

- центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

- органи місцевого самоврядування;

- керівники та інші працівники закладів освіти;

- засновник (засновники) закладу освіти або уповноважений ним (ними) орган;

- територіальні органи (підрозділи) Національної поліції України.

Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти діють в межах повноважень, передбачених законодавством та цим Порядком.

6. Суб'єкти реагування здійснюють заходи, спрямовані на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти згідно з Планом заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти, затвердженим центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

7. Педагогічні та інші працівники закладу освіти у разі, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;

- за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- звернутись (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України;
- повідомити керівника закладу освіти та принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

II. Подання заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти

1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу або про який отримали достовірну інформацію, керівника закладу освіти або інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

У закладі освіти заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) або підозру щодо його вчинення приймає керівник закладу.

Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

2. Керівник закладу освіти у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

- невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);
- за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку -булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин;
- повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;
- скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі - комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

III. Склад комісії, права та обов'язки її членів

1. Склад комісії затверджує наказом керівник закладу освіти. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

2. Склад комісії формується з урахуванням основних завдань комісії. Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів.

До складу комісії входять педагогічні працівники, у тому числі практичний психолог та соціальний педагог (за наявності) закладу освіти, представники служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

До участі в засіданні комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

3. Головою комісії є керівник закладу освіти.

Голова комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду.

Голова комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії. У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник голови комісії.

У разі відсутності голови комісії та заступника голови комісії обов'язки голови комісії виконує один із членів комісії, який обирається комісією за поданням її секретаря.

У разі відсутності секретаря комісії його обов'язки виконує один із членів комісії, який обирається за поданням голови комісії або заступника голови комісії.

4. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії (Додаток до Порядку реагування на випадки булінгу (цькування), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 28 грудня 2019 року № 1646).

5. Член комісії має право:

- ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;
- брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;
- висловлювати окрему думку усно або письмово;
- вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

6. Член комісії зобов'язаний:

- особисто брати участь у роботі комісії;
- не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;
- брати участь у голосуванні.

IV. Порядок роботи комісії

1. Метою діяльності комісії є припинення випадку булінгу (цькування) в закладі освіти; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу

(цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

2. Діяльність комісії здійснюється на принципах:

- законності;
- верховенства права;
- поваги та дотримання прав і свобод людини;
- неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування);
- відкритості та прозорості;
- конфіденційності та захисту персональних даних;
- невідкладного реагування;
- комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування);
- нетерпимості до булінгу (цькування) та визнання його суспільної небезпеки.

Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних».

3. До завдань комісії належать:

- збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснень сторін булінгу (цькування), батьків або інших законних представників малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування); висновків практичного психолога та соціального педагога (за наявності) закладу освіти; відомостей служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого; інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо); іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви;
- розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві.

У разі прийняття рішення комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань комісії також належать:

- оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, в тому числі із залученням фахівців служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;
- визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування);
- моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;
- надання рекомендацій для педагогічних (науково-педагогічних) працівників закладу освіти щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з малолітніми чи неповнолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками;

- надання рекомендацій для батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

4. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться у разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання комісії визначає її голова.

5. Засідання комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

6. Секретар комісії не пізніше вісімнадцятої години дня, що передує дню засідання комісії, повідомляє членів комісії, а також заявника та інших заінтересованих осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає/надсилає членам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.

7. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови комісії є вирішальним.

8. Під час проведення засідання комісії секретар комісії веде протокол засідання комісії за формою згідно з **додатком** до цього Порядку, що оформлюється наказом керівника закладу освіти.

9. Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, під час засідання комісії мають право:

- ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії;

- ставити питання по суті розгляду;

- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

10. Голова комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.

11. Строк розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в закладі освіти та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення керівником закладу освіти.

V. Запобігання та протидія булінгу (цькуванню) в закладі освіти

1. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти має бути постійним системним процесом, спрямованим на:

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання виникненню булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

- виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

2. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти ґрунтується на принципах:

- недискримінації за будь-якими ознаками;

- ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;

- партнерства та підтримки між педагогічним (науково-педагогічним) - колективом закладу освіти і батьками (законними представниками) малолітнього чи неповнолітнього здобувача освіти;
- особистісно-орієнтованого підходу до кожної дитини;
- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- гендерної рівності;
- участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень відповідно до -положень законодавства та установчих документів закладу освіти.

3. Завданнями діяльності щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти є:

- створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу;
- визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування) в закладі освіти;
- підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг (цькування);
- формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу (цькування) як порушення прав людини;
- заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобіганню булінгу (цькуванню).

4. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти відображається в плані заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти (далі - План).

Розроблення, затвердження та оприлюднення Плану забезпечує керівник закладу освіти в межах наданих йому повноважень щодо створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації, в тому числі булінгу (цькування).

Планування відповідних заходів здійснюється за результатами моніторингу стану освітнього середовища в закладі освіти.

Заплановані заходи повинні:

- спрямовуватись на задоволення потреб окремого закладу освіти у створенні безпечного освітнього середовища;
- мати вимірювані показники ефективності;
- залучати всіх учасників освітнього процесу.

План розробляється до початку навчального року. Протягом навчального року керівник закладу освіти забезпечує проведення моніторингу (за потреби, але не рідше одного разу на півріччя) ефективності виконання Плану та внесення (за потреби) до нього змін.

Заплановані заходи можуть відбуватись у будь-якій формі: зустрічі, бесіди, консультації, лекції, круглі столи, тренінги, тематичні заходи, конкурси, спільні перегляди та обговорення тематичних відеосюжетів, літературних творів, матеріалів ЗМІ, особистого досвіду, запрошення гостей, у формі рольових ігор та інших організаційних формах.

5. До заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти, належать заходи щодо:

- організації належних заходів безпеки відповідно до законодавства (пост охорони, відеоспостереженням за місцями загального користування тощо);
  - організації безпечного користування мережею Інтернет під час освітнього процесу;
  - контролю за використанням засобів електронних комунікацій малолітніми чи неповнолітніми здобувачами освіти під час освітнього процесу;
- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу, зокрема:
- розуміння та сприйняття цінності прав та свобод людини, вміння відстоювати свої права та поважати права інших;
  - розуміння та сприйняття принципів рівності та недискримінації, поваги до гідності людини, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки;
  - здатності попереджувати та розв'язувати конфлікти ненасильницьким шляхом;
  - відповідального ставлення до своїх громадянських прав і обов'язків, пов'язаних з участю в суспільному житті;
  - здатності визначати, формулювати та аргументовано відстоювати власну позицію, поважаючи відмінні від власних думки/позиції, якщо вони не порушують прав та гідності інших осіб;
  - здатності критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення;
  - здатності до комунікації та вміння співпрацювати для розв'язання різних суспільних проблем, зокрема шляхом волонтерської діяльності тощо;
- підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу про булінг (цькування), його причини та наслідки, порядок реагування на випадки булінгу (цькування) тощо;
- створення в закладі освіти культури, що ґрунтується на нетерпимості до будь-яких форм насильства та дискримінації, в тому числі булінгу (цькування).

Комісія
з розгляду випадків булінгу (цькування) в
Ужгородській початковій школі № 6
Ужгородської міської ради Закарпатської області

Голова комісії:

БАЩАК Тетяна Романівна - директор школи

заступник голови комісії:

ДУТКО Світлана Ласлівна - заступник директора з навчально-виховної роботи

Секретар комісії:

РИБОВИЧ Людмила Юріївна - вчителька початкових класів

Члени комісії:

ЗОЗУЛИНЕЦЬ Людмила - заступник директора з навчально-виховної роботи
Василівна

РОМЧАК Таміла Олексіївна - вчителька початкових класів

ГЕРБ'ЯК Олександра - вчителька початкових класів
Володимирівна

МАЙХЕРКЕВИЧ Тетяна - вчителька початкових класів
Василівна

ВАРГА Тетяна Михайлівна - начальник сектору ювенальної
(за згодою) превенції відділу превенції
Ужгородського РУП ГУНП в
Закарпатській області, майор поліції

САВКА Ярина Михайлівна - начальник відділу з питань
(за згодою) соціального захисту та профілактичної
роботи з дітьми служби у справах
дітей Ужгородської міської ради

ОЛІСЕЙЧИК Ганна Петрівна - головний спеціаліст відділу з питань
(за згодою) соціального захисту та профілактичної
роботи з дітьми служби у справах
дітей Ужгородської міської ради

КОРНЄЄВА Тетяна Миколаївна - головний спеціаліст відділу з питань
(за згодою) соціального захисту та профілактичної
роботи з дітьми служби у справах
дітей Ужгородської міської ради

ЛЯШИН Ярослав Євгенович - психолог Ужгородського міського
(за згодою) центру соціальних служб

ТИРПАК	Лілія	Віталіївна	-	департаменту соціальної політи Ужгородської міської ради
(за згодою)				психолог Ужгородського міського центру соціальних служб департаменту соціальної політи Ужгородської міської ради

**Алгоритм дій учасників освітнього процесу
в Ужгородській початковій школі № 6
Ужгородської міської ради Закарпатської області
у разі виявлення фактів булінгу та/або отримання заяв/повідомлень
від постраждалої особи/інших осіб**

Директор школи	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечує створення в закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування), у тому числі: -приймає та розглядає заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видає рішення про проведення розслідування; -скликає засідання комісії з питань булінгу (цькування) для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та вживає відповідних заходів реагування; -за результатами рішення комісії про підтвердження факту булінгу повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти; -забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування); -з урахуванням пропозицій територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України, Міністерства охорони здоров'я, Міністерства юстиції України, служб у справах дітей та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді розробляє, затверджує та оприлюднює план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти; -забезпечує оприлюднення правил поведінки здобувача освіти в закладі освіти; плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти; порядку подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування)
----------------	---

	<p>в закладі освіти; порядку реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування).</p>
<p>Уповноважена особа за реалізацію законодавства у сфері запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти</p>	<p>-повідомляє керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вона була особисто або інформацію про які отримала від інших осіб; -вживає невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування);</p> <p>-бере участь у проведенні розслідування випадків булінгу (цькування), засіданні комісії з розгляду випадків булінгу (цькування); повідомляє батькам здобувачів освіти за їх запитом інформацію про діяльність закладу освіти, у тому числі щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).</p>
<p>Практичний психолог/ соціальний педагог</p>	<p>-повідомляє керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого він був особисто або інформацію про які він отримав від інших осіб;</p> <p>вживає невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування);</p> <p>-забезпечує профілактику та запобігання булінгу (цькуванню);</p> <p>-забезпечує надання консультативної допомоги батькам з питань булінгу;</p> <p>-здійснює психологічний супровід здобувачів освіти, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).</p>
<p>Педагогічний працівник, класний керівник (класовод)</p>	<p>-повідомляє керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого він був особисто або інформацію про яку він отримав від інших осіб;</p> <p>-вживає невідкладних заходів для припинення булінгу</p>

	<p>(цькування).</p> <p>За рішенням керівника закладу бере участь:</p> <ul style="list-style-type: none"> -у проведенні розслідування випадків булінгу; -засіданні комісії з розгляду випадків булінгу (цькування); -проводить системну роботу з інформування, роз'яснення з метою формування навичок толерантної та ненасильницької поведінки, спілкування та взаємодії всіх учасників освітнього процесу; організації тематичних заходів, зустрічей, бесід, консультацій.
Медична сестра	<ul style="list-style-type: none"> -повідомляє керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого він був особисто або інформацію, про яку він отримав від інших осіб; -вживає невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування); -надає (у разі необхідності) невідкладну медичну допомогу;
Технічний персонал	<ul style="list-style-type: none"> -повідомляє керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого він був особисто або інформацію, про яку він отримав від інших осіб; -вживає невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).
Батьки постраждалої дитини	<ul style="list-style-type: none"> -подають керівництву або засновнику закладу освіти заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу; можуть брати участь у засіданні комісії з розслідування випадку булінгу; -сприяють керівництву закладу освіти у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування); -виконують рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти.
Здобувачі освіти	<ul style="list-style-type: none"> -повідомляють працівників закладу освіти про факти булінгу (цькування), свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших

	осіб.
Дитина, яка постраждала від булінгу	- звертається для подальшого реагування до керівника закладу або уповноваженої особи, або працівника закладу освіти, якому довіряє, - до батьків чи інших законних представників.

**Правила поведінки здобувачів освіти
Ужгородської початкової школи № 6 Ужгородської міської ради
Закарпатської області**

I. ЗАГАЛЬНІ ПРАВА та ПРАВИЛА поведінки здобувачів освіти

Статус здобувачів освіти як учасників освітнього процесу, їх права та обов'язки визначаються Законом України «Про освіту», Законом України «Про повну загальну середню освіту» та іншими нормативно – правовими актами чинного законодавства України.

1. Здобувачі освіти, **МАЮТЬ ПРАВО** на:

- навчання упродовж життя та академічну мобільність;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
- якісні освітні послуги;
- справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання; відзначення успіхів у своїй діяльності;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;
- безпечні та нешкідливі умови навчання, утримання і праці;
- повагу людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;
- користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому закладом освіти відповідно до спеціальних законів;
- доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення.

2. Здобувачі освіти **ПОВИННІ**:

- виконувати Статут закладу освіти, сумлінно вчитися, поважати честь і гідність учасників освітнього процесу;
- дотримуватися розкладу занять (уроків, факультативів), не запізнюватися й не пропускати заняття без поважних причин;
- підтримувати порядок і чистоту у приміщенні закладу освіти та на території навчального закладу;
- дбайливо ставитися до результатів праці інших людей;
- приділяти належну увагу своєму здоров'ю й здоров'ю оточуючих;

- брати участь у колективних творчих заходах класу й школи;
- приходити до закладу освіти завчасно;
- приносити до закладу освіти згідно з розкладом уроків необхідні навчальні приладдя, підручники, зошити, щоденник;
- приходити до навчального закладу з підготовленими домашніми завданнями з предметів згідно з розкладом уроків;
- дотримуватися правил етикету у спілкуванні та поведженні з учасниками освітнього процесу;
- дбайливо ставитися до шкільного майна і речей, що належать іншим учасникам освітнього процесу.

3. Здобувачам освіти **ЗАБОРОНЕНО**:

- залишати територію закладу освіти в урочний час;
- приносити на територію закладу та з будь-якою метою використовувати в будь-який спосіб зброю (у т.ч. ножі), вибухові, вогнєнебезпечні речовини;
- вчиняти сварки, поширювати образливі чутки; вживати непристойні вирази та жести, прізвиська, погрози на адресу будь-яких осіб;
- допускати прояви грубості, вульгарності;
- палити у приміщеннях і на території навчального закладу;
- використовувати петарди;
- вживати алкогольні напої, наркотичні та токсичні речовини;
- псувати державне, громадське та особисте майно.

4. В урочний час здобувачі можуть покинути територію закладу освіти лише за письмовою заявою батьків, при цьому один з батьків або особа, яка є законним представником дитини, повинні особисто забрати дитину зі школи.

5. У разі пропуску занять здобувач освіти повинен пред'явити класному керівнику довідку або пояснювальну записку від батьків (осіб, які їх замінюють) про причини відсутності на заняттях.

6. У разі заподіяння здобувачем освіти умисного пошкодження майна закладу освіти чи учасників освітнього процесу його батьки (особи, які їх замінюють) відшкодовують нанесені збитки відповідно до чинного законодавства.

7. Учням, які знайшли втрачені або забуті, на їхню думку, речі, потрібно передати знайдене черговому вчителю, класному керівнику, який у свою чергу розміщує оголошення про загублені речі.

8. Заборонено здійснювати фото- та відеозйомки учасників освітнього процесу без їх дозволу.

II. ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ НА УРОКАХ

1.Здобувачі освіти повинні:

- перебувати у класних приміщеннях без верхнього одягу;
- входити в клас до дзвоника;
- під час уроку не створювати галас, відвертати увагу інших учнів від уроку, не перешкоджати іншим здобувачам освіти в отриманні освітніх послуг;
- дбайливо ставитися до підручників та зошитів;
- дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності як під час уроків, так і після їх закінчення.

2. Заборонено виходити із класу без дозволу вчителя. Якщо під час занять учню необхідно вийти з класу, то він повинен попросити дозволу у вчителя.

3. Під час уроку не можна вживати їжу та напої, жувати жуйку.

4. Забороняється усім учасникам освітнього процесу користуватися мобільними телефонами та іншими пристроями, що мають підключення до інтернету під час проведення навчальних занять, за винятком використання таких пристроїв в освітніх цілях.

Під час уроку не можна шуміти, відволікатися самому і відволікати інших товаришів від занять розмовами, іграми й іншими справами, що не стосуються уроку.

Якщо здобувач освіти хоче поставити питання вчителю або відповісти на питання вчителя, він піднімає руку.

Під час уроку учень має право ставити питання вчителю, що стосуються матеріалу уроку.

ІІІ. ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ НА ПЕРЕРВАХ

1. Час перерви – особистий час кожного учня. Він може його проводити на свій розсуд, проте не заважати іншим (музику слухати в навушниках).

2. Під час перерви учні зобов'язані прибрати своє робоче місце й підготуватися до наступного уроку.

3. Під час перерви учні можуть вільно пересуватися школою, окрім тих місць, де їм заборонено знаходитися з метою безпеки (горище, підвал, харчоблок).

4. Підкорятися вимогам чергового вчителя.

5. На перервах здобувачі освіти можуть звернутися до свого класного керівника, чергового вчителя чи адміністратора за допомогою, якщо проти них здійснюються протиправні дії.

6. Здобувачам освіти забороняється:

- Під час перерви бігати сходами, поблизу віконних отворів і в інших місцях, не пристосованих для ігор, грати у м'яча у приміщеннях, не пристосованих для цього.
- Бігати в класних приміщеннях, кататися на перилах.
- Штовхати одне одного, щипатися, кусатися, кидатися предметами, завдавати удари, з'ясовувати стосунки за допомогою сили.
- Вживати непристойні вирази й жести, галасувати, заважати відпочивати іншим.
- Вчиняти залякування, знущання, приниження особистості, дискримінацію за національною або расовою ознакою на адресу всіх учасників освітнього процесу.
- Самовільно розкривати вікна, сидіти на підвіконнях чи виглядати у відкриті вікна.
- Виходити за територію школи без дозволу класного керівника або чергового вчителя.

ІV. ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ЇДАЛЬНІ:

- Під час обіду в їдальні належить дотримуватися добросусідських взаємин і поводитися пристойно.
- Здобувачі освіти повинні шанобливо ставитись до працівників їдальні.
- Учні приходять в їдальню після закінчення уроку у визначений час.
- Розмовляти під час обіду слід неголосно, щоб не турбувати тих, хто їсть поряд.

- Учні прибирають посуд після прийому їжі.
- Здобувачі освіти дбайливо ставляться до майна шкільної їдальні.
- Забороняється приходити в їдальню у верхньому одязі.

V. ПРАВИЛА КОРИСТУВАННЯ ПІДРУЧНИКАМИ

1.Здобувачі освіти повинні:

- підручники обгорнути спеціальною обкладинкою;
- не загинати сторінки підручника, користуватися закладкою;
- не закладати в підручник ручку або олівець: від цього псується книжка;
- не писати й не малювати в підручниках: це суспільна власність;
- не брати підручник брудними руками й не читати його під час приймання їжі;
- класти підручник тільки на чистий стіл або парту;
- вчасно повертати книги та підручники до бібліотеки.

2. Відшкодування за втрачену або зіпсовану книгу здійснюється згідно з чинним законодавством.

VI. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

1.Одяг здобувачів освіти повинен:

- бути чистим і охайним, призначеним для навчальних занять та відповідати санітарно-гігієнічним вимогам, діловому стилю;
- відповідати віку здобувачів освіти, виражати повагу до людини, до самих себе й суспільства;

2.На урочисті загальношкільні заходи здобувачі освіти повинні приходити в одязі класичного ділового стилю або елементами українського національного вбрання.

3. У закладі освіти забороняється носити одяг і аксесуари, що рекламують агресію, насильство.

4. Знаходитися у школі у верхньому одязі, без особливих на те причин, не дозволяється.

5. На уроках фізичної культури здобувачі освіти повинні перебувати у спортивному одязі та спортивному взутті.